

Шура Рязанцева: повернутися в Крим на танку

27 січня 2025

Ілюстрація: Дар'я Ковтун

"Я зрозуміла, що таке війна. Коли все буде спокійно, я хочу стати мамою. А до цього часу я буду боротися. Я буду там, де маю бути", — промовляє Шура Рязанцева, стоячи біля ще не розібраних барикад на початку вулиці Інститутської. Весна 2014-го року. У документальному фільмі "Жіночі обличчя революції" тендітна дівчина у деталях згадує, як витягувала поранених у найзапекліші дні Революції Гідності.

Десять років потому я заходжу до квартири, де мешкала Шура незадовго до смерті. Дещо з її речей вирішило загубитися в шафі та створити мікромузей, вражаючи своєю несумісністю: банка колагену в капсулах, сумка Louis Vuitton і кобура для Glock-17. Серед того, що вже передали рідним, — Шурин одяг, дбайливо скомпонований за образами й кольорами. Стоси пакунків, які бренди висилали провідниці думок у надії на співпрацю. У минулому стилістка та художниця з костюмів, Шура Рязанцева два роки як поміняла все своє вбрання на мультикам і позивний Ялта. 24 лютого 2022 року до її маніфесту додався ще один пункт — повернутися в рідний Крим на танку.

**

Дитиною Шуру цікавило все: футбол, сноубординг, музика, шкільні виступи. "Шура просто не могла сидіти на місці, — згадує її сестра Валерія. — І завжди була дуже віддана тому, чим захоплювалася. Наприклад, якщо писала вірші, то безперестанку".

Після школи Рязанцева, донька військового льотчика-афганця, названа на честь бабусі Шури і дідуся Шури, фронтовиків Другої світової, вирішує обрати щось гідне родинної історії. У Херсоні вона

вступає до школи міліції, щоби стати слідчою, а згодом їде завершувати навчання до Києва — в академію МВС.

У столиці Шура працює в магазині одягу, де вдягають героїв популярного тоді телешоу "Шанс". Ведучий проєкту Кузьма Скрябін побачив талант дівчини та заохотив спробувати себе у професії стиліста. І не помилився — за кілька років Рязанцева стала однією з найкращих стилістів країни. Працювала художницею з костюмів кіно й серіалів, у її образах виступали та знімалися ледве не всі зірки української та російської естради (до анексії Криму у 2014 році Україна мала спільний простір шоу-бізнесу з РФ).

Шура чудово зналася на історії костюма та мріяла працювати над фільмом, події якого розгортаються в добу Ренесансу. Вона звертала увагу на характер героя — залежно від того він мав підкочувати рукави сорочки, шнурувати кросівки, на певну кількість ґудзиків застібати піджак. Кожен Шурин образ був настільки влучним, що замовники довіряли їй безумовно: "Шура Рязанцева? Хай робить що хоче".

Маючи від природи чуття стилю, Шура імпровізувала без жодних мудбордів. Завжди знала, де знайти певну річ. "Навіть якщо б вона впала у стійку секонд-генду із заплющеними очима, то точно дістала би щось круте", — каже Аліна, Шурина асистентка.

**

Завдяки енергійній вдачі та відкритості Шура легко знаходила спільну мову як із гламурним світом, так і з футбольними хуліганами. Зовні — ексцентрична рок-н-рольниця, вкрита татуваннями, а всередині — море любові, у яке вона занурювала усіх довкола. "Шурік була абсолютно безвідмовна людина. Я знала, що можу їй подзвонити о четвертій ранку і вона приїде", — розповідає подруга Олександра.

У Шуриному стилі було нагодувати всіх тварин, усміхнутися кожній дитині та допомогти грошима, коли в самої лишається небагато. Зняти з себе улюблену футболку та віддати подрузі, бо вона їй пасує більше. "Якось ми йшли з нею, бачить, поліцейські стоять. І Шура така: "Почекай, зараз піду водички куплю, хлопцям жарко". Пригостила хлопців, вони їй дякують, а вона каже: "Та за що, це ми вам дякуємо!". Ось така людина була", — згадує сестра Валерія.

**

У 2013 році Шура мала усі зовнішні атрибути якісного життя: успішна кар'єра, друзі та впливові зв'язки, тонни брендового одягу та косметики, подорожі та свіжа машина із салону. 30 листопада ввечері Шура везла костюми в Жовтневий палац. Її насторожила велика кількість "Беркуту", Інститутська була перекрита. До першого розгону Євромайдану та побиття студентів лишалося кілька годин.

Шура як людина, що в усьому підкорялася серцю, не могла лишитися осторонь. Внутрішній голос змусив її безрозсудно кинутись у вир революції. Шура брала активну участь у піших протистояннях. На своєму епатажному "Сітроєні" з малиновим дахом долучилась до Автомайдану, де займалась логістикою та патрулюванням. Під час розстрілів активістів 18-19 лютого Шура евакуювала поранених. Вона якраз відтягувала чоловіка від лінії вогню, коли її саму від загибелі врятував Роман Гурик, згодом герой Небесної сотні. На згадку про події Майдану та про смерть Гурика Шура закарбувала на руці напис: Небесна сотня.

На початку березня, коли у Криму вже стояли зловісні "зелені чоловічки", Шура у складі Автомайдану вирішила поїхати туди, щоб підтримати українських військових. Активісти зібрали дитячі малюнки, українські прапори, напарфумовані й обціловані помадою, та вирушили назустріч невідомості. Дорогою знайомилися. "Це була рішуча людина, яка може кардинально змінити свій напрям, а потім зрозуміти, що це не її, та розвернутися на 180 градусів, — згадує свої враження активістка Автомайдану Катерина Бутко. — Багато людей не спроможні на такий крок, навіть коли розуміють, що йдуть не туди. Але не Шура".

**

9 березня 2014 року на блокпосту в Чонгарі Шурину машину зупиняють росіяни. Майже пропускають, але в бардачку помічають пластиковий чохол від телефона у формі кастета. Один із беркутівців упізнає Катерину Бутко. У Шури знаходять тату й забирають активістів у полон — перший полон російсько-української війни.

Спочатку якісь жінки-медсестри тягали Шуру за волосся. Погрожували відрубати руку з татуванням. Опісля поклали полонених у багнюку та стріляли за пів метра від голови. Ті самі беркутівці, які були на Майдані, ледь не згвалтували Шуру, коли вона не витримала та почала кричати ім'я свого батька-військового. Один із "зелених чоловічків" виявився його товаришем по службі в Афганістані та зупинив катування. Завдяки суспільному розголосу та зусиллям Шуриного батька її та інших активістів відпустили через п'ять днів.

**

"Достатньо кількох годин у полоні, щоб зрозуміти, що таке "руській мір", — згадує Шура. Після полону в кожному інтерв'ю вона детально розповідає про досвід, страшніший за смерть, — бо світ має знати правду. Дівчина не збиралася опускати руки. Уже за кілька тижнів після полону Шурина машина очолює проукраїнський марш ультрасів (рух футбольних фанатів) у Дніпрі. Вона їздить на Донецький напрямок та возить допомогу військовим, ділиться своїм досвідом із людьми, які теж пережили полон, допомагає своїм батькам виїхати з окупації. Єдиною Шуриною пристрастю відтоді стає Україна та повернення Криму — її дому та місця сили.

За кілька років Шура нарешті змогла повернутися до роботи. Вирване волосся відросло, а травма зтягнулася прозорими нитками часу. Шура відкрила власну костюмерну на студії Довженка, працювала з продакшенами на зйомках серіалів та кіно. Та полон не минув безслідно. "Річниці давались їй дуже важко, — розповідає сестра. — Шура завжди жила емоціями, це була і сильна, і слабка її сторона".

**

"Я не сумнівався, що ти підеш", — каже Шурі батько по телефону. 24 лютого у нього день народження. Ніхто з Шуриних друзів чи близьких не відраджував її від рішення йти служити, бо знали: це локомотив, якого не спинити. З першими вибухами повномасштабного вторгнення Рязенцева пішла до Солом'янського військкомату та приєдналася до ТрО. Чергувала на блокпостах і входила у звільнені міста Київщини після деокупації. Жах побаченого почав ламати її. "Вона змінювалася щоразу, як я її бачила, — каже Валерія, — ставала дедалі закритішою та сумнішою. Щоразу згадувала, як її друзі та колеги з кіношного бізнесу помирають. Я розуміла, що вона тільки віддає себе, а наповнюватися не може".

Після ТрО Шура Рязанцева, тепер уже Ялта, приєдналася до ЗСУ у складі 67-ї ОМБр, а згодом — до 78-го окремого десантно-штурмового полку "Герць" на посаду стрільця. Військова підіймала усі колишні зв'язки, щоб забезпечувати свою бригаду — технікою, пікапами, кейсеваками. Її друзі, що теж долучились до війська, постійно зверталися до неї по допомогу, бо Ялта завжди знала — що, де та як дістати.

Шура Рязанцева хотіла врятувати весь світ. Під час служби вона двічі потрапляє в лікарню на реабілітацію через посттравматичний стресовий розлад. Уперше — після побаченого на Київщині, удруге — після смерті мами. Десять років війна сточувала Шуру крапля за краплею.

Чи існують люди, народжені для війни?

**

З екрана на мене дивляться солоні очі кольору Чорного моря. Поруч на скроні тату — 09.03. Виснажена й розгублена, та, попри це, неймовірно красива. 9 червня 2024 року серце Шури зупинилося. Ялту поховали в однострої, у супроводі фанатських фаєрів та її улюбленої пісні "Creep" Radiohead.

Росія вбиває не лише на лінії бойового зіткнення чи обстрілами мирних міст. Вона вбиває втратою рідних та близьких, розтлінням того незримого кордону душі, який визначає межі людського в людині.

Шура Рязанцева була людиною стилю в сенсі сутнісному. Відповідності вчинків та життєвих виборів — власним поглядам і принципам. Автентичної естетики, яка проростає з етичної краси. За існування такої краси і триває ця війна.

Олександра Рязанцева народилася 2 червня 1984 року в Сімферополі. У 2006 році закінчила Національну академію внутрішніх справ України за спеціальністю "слідчий" та розпочала кар'єру стилістки. Із 2009-го по 2013 рік працювала головною стилісткою Студії "Квартал 95". У 2011-2012 роках — креативна продюсерка телеканалу "Інтер". Була стилісткою багатьох українських та російських виконавців, зокрема Лами, Тіни Кароль, Ані Лорак, Віри Брежнєвої, Дмитра Шепелева, Алли Пугачової, гуртів "Бумбокс", "Без обмежень", "Ротреуа" та інших. Працювала художницею з костюмів у телешоу, серіалах та кіно, комерційних роликах. У 2013-2014 роках брала активну участь у Революції Гідності, учасниця Автомайдану. 9 березня 2014 року під час поїздки у Крим у складі Автомайдану потрапила в російський полон. У 2014-2015 роках здійснювала волонтерські поїздки у зону АТО. 2016 року повернулася до роботи художниці з костюмів та стилістки. У перші дні повномасштабної російсько-української війни приєдналася до Шевченківської ТрО, брала участь у деокупації Київщини. Після цього приєдналася до ЗСУ у складі 67-ої ОМБр. У 2023 році перевелася до 78-ої ОДШП "Герць". Померла 9 червня 2024 року в Житомирі від серцевої недостатності. Похована на Берковецькому кладовищі у Києві.

Авторка: Сантана Преап

31.01.25, 17:30

Стилiтка Шура Рязенцева полегла на фронтi

27 сiчня 2025